

Nr 169.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1945/46 till skyddshemsvården jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 94—96) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 såsom förslagsanslag beräkna, dels under rubriken Statens skyddshem till Avlöningar 733 000 kronor och till Omkostnader 918 000 kronor, dels ock till Bidrag till driften av icke statliga skyddshem 1 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 6 april 1945, föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skyddshem, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46, ävensom att för nämnda budgetår anvisa, dels under rubriken Statens skyddshem till Avlöningar ett förslagsanslag av 770 000 kronor, till Omkostnader ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor och till Byggnadsarbeten m. m. ett reservationsanslag av 2 150 000 kronor, dels ock till Bidrag till driften av icke statliga skyddshem ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

1:o) **Statens skyddshem: Avlöningar.** Å gällande riksstat är förevarande anslag uppfört med 733 000 kronor.

Det har beräknats, att under budgetåret 1944/45 skulle vara i verksamhet 16 statliga skyddshem, nämligen för gossar 3 yrkeshem (Ljungaskog, Forsane och Sundbo), 6 skolhem (Hammargården, Folåsa, Östra Spång, Gräskärr, Åkerby och Engesberg), 2 skol- och yrkeshem (Vemyra och Johannisberg), 1 yrkes- och ungdomshem (Långanäs) och 1 anstalt för själsligt abnorma (Lövstahemmet) samt för flickor 1 hemskola (Sonestorp) och 2 skolhem (Broby och Brättegården).

I skrivelse den 28 augusti 1944 har socialstyrelsen gjort framställning rörande avlöningsanslag till statens skyddshem för budgetåret 1945/46.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Vad först beträffar de av socialstyrelsen framlagda förslagen i fråga om personalen vid Lövstahemmet synes det mig skäligt, att de befattningshavare, som nyanställdes vid hemmet under budgetåret 1943/44, nu beredas extra ordinarie anställning. Jag förordar alltså, att en folkskol-

läartjänst i lönegraden Ex 19, en vårdartjänst i lönegraden Ex 8 och två skötartjänster i lönegraden Ex 6 från och med nästa budgetår ombildas till extra ordinarie befattningar. Vad som anförts rörande den långa arbetstiden för skötarna vid hemmet synes vidare motivera inrättandet av ytterligare en skötartjänst i lönegraden Ex 6, varför jag tillstyrker, att från och med nästa budgetår medel beräknas härför. Ej heller mot förslaget om förändring av trädgårdsmästartjänsten vid hemmet från extra till extra ordinarie har jag något att erinra.

För det av socialstyrelsen framlagda förslaget om utökning av lärarkrafterna vid skolhemmen Folåsa och Östra Spång finner jag övertygande skäl vara anförda. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att vid vartdera hemmet från och med nästa budgetår inrättas en folkskollärartjänst i lönegraden Ex 19.

Vad beträffar Långanäs yrkes- och ungdomshem föreligger — särskilt med hänsyn till den av mig i det följande under punkten 3:o) förordade utbyggnaden av hemmet — uppenbarligen stadigvarande behov av den jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande den 26 maj 1944 inrättade trädgårdsmästartjänsten. Ifrågavarande befattningshavare, vilken för närvarande avlönas av jordbrukets inkomster, bör därför — i likhet med vad som är fallet med övriga trädgårdsmästare vid skyddshemmen — från och med nästa budgetår avlönas från nu ifrågavarande anslag och därvid placeras i lönegraden Ex 10.

Förslaget om beredande av extra ordinarie anställning åt den vid Vemyra skol- och yrkeshem anställde rättaren i lönegraden Ex 10 vill jag nu icke motsätta mig.

Vad slutligen angår Brättegårdens skolhem har jag med hänsyn till vad socialstyrelsen anført intet att erinra mot att skyddshemmets beteckning ändras från skolhem till hemskola. Ej heller förslaget om utbyte av kokerskebefattningen vid hemmet mot en tjänst såsom lärarinna i hushållsgöromål i lönegraden Ex 15 föranleder någon erinran från min sida. På grund av vissa rekryteringssvårigheter i fråga om kokerskebefattningen har Kungl. Maj:t den 8 december 1944 på därom av socialstyrelsen gjord särskild framställning medgivit ett dylikt utbyte för tiden 1 januari—30 juni 1945.

Jag övergår härefter till en beräkning av de olika i avlöningsstaten för de statliga skyddshemmen förekommande anslagsposterna.

Vad beträffar anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken för innevarande budgetår är upptagen till 192 000 kronor, är att märka, att Kungl. Maj:t den 28 januari 1944 medgivit, att vikarierna å en befattning såsom avdelningsföreståndare, tillika redogörare, i lönegraden A 20, två befattningar såsom assistent i lönegraden A 19 och två befattningar såsom folkskollärare i lönegraden A 19, vilka fem befattningar innehavas av extra ordinarie rektorer vid skyddshemmen, må komma i åtnjutande av vikariatslön. Då avlöningskostnaderna för dessa vikarier på grund härav skola bestridas från nu ifrågavarande anslagspost, bör posten för nästa budgetår uppräknas med i runt tal 25 000 kronor och alltså upptagas till (192 000 + 25 000) 217 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde även för nästa budgetår böra beräknas till 8 200 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för löpande budgetår beräknats till 433 800 kronor. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat beträffande den icke-ordinarie personalen vid vissa skyddshem uppkommer ett ökat medelsbehov under posten av omkring 15 700 kronor. Med hänsyn till vad socialstyrelsen anført torde vidare för

övertidsersättningar åt ekonomipersonal böra beräknas 10 500 kronor ävensom för vikariatsersättningar 1 000 kronor utöver det belopp av 3 000 kronor, som inräknats i posten för löpande budgetår. Ytterligare synes — bland annat på grund av löneklassuppflyttningar samt uppflyttning av vissa skyddshem i högre dyrortsgrupp — en uppräknings av posten med 10 000 kronor böra äga rum. Däremot synas tillräckliga skäl ej vara anförda för en höjning av det för tillfällig skrivhjälp avsedda beloppet. Slutligen medför den omständigheten att, som framgår av vad jag förut anför, fem vikarier å ordinarie avdelningsföreståndar-, assistent- och folkskollärartjänster komma i åtnjutande av vikariatslön och avlöningskostnaderna för dessa vikarier alltså icke längre bestridas från nu ifrågakommande anslagspost, en minskning av medelsbehovet under posten med i runt tal 21 500 kronor. Posten synes sålunda kunna uppskattas till $(433\,800 + 15\,700 + 10\,500 + 1\,000 + 10\,000 - 21\,500)$ 449 500 kronor. Posten torde i likhet med vad som är fallet under löpande budgetår böra upptagas med förslagsvis beräknat belopp, som icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, därvid för sådant medgivande böra gälla samma förutsättningar som under innevarande budgetår med det tillägg som föranledes av vad jag i det följande anför under punkten 3:o).

Utgifterna för rörligt tillägg torde kunna beräknas till 95 300 kronor.

De sammanlagda avlöningskostnaderna under nästa budgetår skulle sålunda uppgå till $(217\,000 + 8\,200 + 449\,500 + 95\,300)$ 770 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *E. Hage* och *Emil Petersson* (I: 388) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Spångberg m. fl.* (II: 595), i vilka yrkats, att riksdagen måtte uttala sig för en reglering av arbetstiden för personalen vid de statliga skyddshemmen till genomsnittligt 48 timmar per vecka.

Beträffande de skäl, som motionärerna anför till stöd för nämnda yrkande, får utskottet hänvisa till motionen II: 595.

Såsom framhållits i motionerna har arbetstiden vid skyddshemmen reglerats för viss ekonomipersonal med anslutning till principen om 48 arbetstimmar per vecka. Den personal, som omfattas av nämnda reglering, utgöres huvudsakligen av tvättförestånderskor, kokerskor och vissa biträden (i kök, tvätt m. m.) medan den personal som lämnats utanför tillhör alla lönekategorier från föreståndarna och lärarna till de lägst avlönade.

Utskottet vill i överensstämmelse med motionsyrkandet uttala sig för att regleringen av arbetstiden utvidgas att omfatta flera personalgrupper vid skyddshemmen. För ett bedömande av frågan om en dylik reglerings omfattning, dess genomförande och ekonomiska konsekvenser kräves dock en närmare utredning. Utskottet är därför ej berett att förorda ett omedelbart beslut, men tillstyrker att anhållan göres hos Kungl. Maj:ts om förslag i ämnet till nästa riksdag.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej i övrigt givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

I. med bifall till motionerna I: 388 och II: 595 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag angående reglering av arbetstiden vid statens skyddshem.

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skyddshem, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 217 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 8 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 449 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 95 300

Summa förslagsanslag kronor 770 000;

b) till *Statens skyddshem*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 770 000 kronor.

2:o) **Statens skyddshem: Omkostnader.** Å gällande riksstat är ifrågasatt varande anslag uppfört med 918 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning av 82 000 kronor, som fördelar sig å de i omkostnadsstaten för skyddshemmen uppförda anslagsposterna till sjukvård m. m., till expenser och till övriga utgifter med 1 000 kronor, 21 000 kronor och 60 000 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skyddshem: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

3:o) **Statens skyddshem: Byggnadsarbeten m. m.** Under denna rubrik behandlas i propositionen uppkomna frågor om *dels* utbyggnad av skyddshemsorganisationen, *dels* uppförande av personalbostadshus vid Vemyra skolor och yrkeshem samt Forsane yrkeshem, *dels ock* utförande av vissa underhålls- och kompletteringsarbeten m. m. vid Sundbo yrkeshem.

UTBYGGNAD AV SKYDDSHEMSORGANISATIONEN.

Sedan strafflagberedningen i skrivelse den 30 augusti 1943 framhållit, bland annat, att det med hänsyn till ikraftträdandet den 1 januari 1944 av 1939 års lag om villkorlig dom framstode som angeläget, att åtgärder snarast vidtoges för att sätta skyddshemsorganisationen i stånd att mottaga ett större klientel än för närvarande, samt utlåtande över strafflagberedningens framställning avgivits av socialstyrelsen, uppdrog Kungl. Maj:t den 8 januari 1944

åt skyddshemsinspektören att i samråd med 1942 års skyddshemsutredning verkställa utredning av frågan om de åtgärder inom skyddshemsvården, som kunde finnas erforderliga i anledning av ikraftträdandet av förenämnda lag.

Till fullgörande av nämnda uppdrag har skyddshemsinspektören med skrivelse den 22 december 1944 överlämnat av honom verkställd utredning rörande utbyggnad av skyddshemsorganisationen. Skyddshemsinspektören har därvid upplyst, att anbefallt samråd under utredningen ägt rum med 1942 års skyddshemsutredning, som icke funnit anledning anmäla avvikande mening beträffande de synpunkter och förslag, som av skyddshemsinspektören anförts.

Över skyddshemsinspektörens utredning ha härefter yttranden avgivits av statskontoret, socialstyrelsen och byggnadsstyrelsen.

Byggnadsstyrelsen har beträffande de föreslagna byggnadsarbetena vid Långanäs yrkes- och ungdomshem icke haft annat att erinra än att huvudbyggnaden uppvisade mindre tillfredsställande utrymningsmöjligheter samt att huvudbyggnaden och tillbyggnaden av snickeriverkstaden vore utförda i trä. Då de ifrågasatta om- och tillbyggnadsarbetena vore av sådan omfattning, att de vore att hänföra till nybyggnad, skulle enligt 53 a § byggnadsstadgan dessa utföras av brandsäkert material, varför i förevarande fall dispens erfordrades.

Vad beträffar Östra Spångs skolhem har byggnadsstyrelsen visserligen funnit uppförandet av två elevhem motiverat men ifrågasatt, huruvida särskilda köksanläggningar jämte därför erforderlig personal skulle behövas för vardera anläggningen. Styrelsen framhåller vidare, att trapporna i båda elevhemmen borde vara avstängda från korridorerna, att sovrummen vore väl små med lågt sittande fönster samt att luftvolymen 10,7 kubikmeter per person syntes förhållandevis knapp.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

De nya lagarna om villkorlig dom och om eftergift av åtal mot vissa underåriga, vilka trätt i kraft den 1 januari respektive den 1 juli 1944, förutsätta, att i fråga om unga lagöverträdare åtgärder genom barnavårdsnämnds försorg i stor utsträckning skola träda i stället för ådömande av straff eller anställande av åtal. Intagning å skyddshem utgör en av de åtgärder enligt barnavårdslagen, som för sådant fall kunna ifrågakomma. Särskilt kan denna åtgärd beräknas komma till användning i fråga om sådana ungdomar, som eljest skulle ha ådömts tvångsuppfostran, och det är därför att förutse att uppfostran på skyddshem skall komma till ökad användning och tvångsuppfostningsfallen nedgå. Då emellertid, såsom framgår av vad socialstyrelsen och skyddshemsinspektören anfört, redan före ikraftträdandet av förenämnda båda lagar en betydande platsbrist förelåg å skyddshemmen, finnes icke möjlighet att inom ramen av den nuvarande skyddshemsorganisationen mottaga den ökade tillströmning av elever i åldern över 15 år, som föranledes av den nya lagstiftningen.

Det av skyddshemsinspektören nu framlagda förslaget till utbyggnad av skyddshemsorganisationen innebär, att skyddshemsvården skulle tillföras omkring 70 nya platser för manliga elever, varav 40 för vanliga yrkeshemsfall och omkring 30 för psykiskt belastade äldre elever. Det finnes enligt min mening ej anledning antaga annat än att den sålunda föreslagna ökningen av platsantalet å skyddshemmen kommer att visa sig för framtiden nödvändig. Väl kunna förhoppningar hysas, att den nuvarande starka ungdomsbrottsligheten

efter inträdandet av mera normala förhållanden kan visa nedåtgående tendens och att ett genomförande av de förslag, vilka nyligen framlagts av 1942 års skyddshemsutredning, skall möjliggöra tidigare utskrivning av skyddshemseleverna och därigenom fördelaktigt inverka på behovet av skyddshemsplatser. De i den av skyddshemsinspektören gjorda utredningen redovisade faktorer, som beräknas medföra ökad efterfrågan på skyddshemsplatser, torde emellertid komma att göra sig så starkt gällande att det nu aktuella förslaget — i betraktande av den redan rådande trängseln i fråga om skyddshemsplatser — måste betecknas såsom försiktigt hållet. Med hänsyn till att så pass lång tid åtgår för realiserande av väckta utbyggnadsförslag kan det för övrigt icke vara försvarligt att vänta med vidtagandet av varje åtgärd ända till dess situationen blivit helt ohållbar.

För att utvinna de omkring 70 nya platserna föreslår skyddshemsinspektören utbyggnad av Långanäs yrkes- och ungdomshem samt ombildning av Råby skol- och yrkeshem till uteslutande yrkeshem. Vidare föreslås för erhållande av ersättning för de genom Råbyhemmets omändring förlorade skolhemsplatserna, att Östra Spångs skolhem utbygges till dubbelskolhem samt att hemmet i samband härmed inlöses av staten.

Vad först beträffar Långanäs yrkes- och ungdomshem framgår av vad skyddshemsinspektören anfört, att hemmet för närvarande icke erbjuder tillfredsställande anordningar för omhändertagande av det klientel, som hänvisas till hemmet. Genom ett utförande av den av skyddshemsinspektören nu föreslagna utbyggnaden av hemmet skulle erhållas dels ytterligare mellan 30 och 35 nya platser för psykiskt belastade äldre manliga elever, dels ock möjligheter till differentierad vård av det relativt svårskötta klientel, för vilket anstalten är avsedd. Då ett realiserande av skyddshemsinspektörens förslag alltså skulle medföra ett på grund av den nya lagstiftningen om villkorlig dom och om åtalseftergift nödvändigt tillskott av nya platser för den kategori av elever det här gäller samt en förbättring av den gamla och otidsenliga Långanäsanstalten tydligen förr eller senare ändock måste verkställas, anser jag mig böra tillstyrka den av skyddshemsinspektören föreslagna utbyggnaden av anstalten.

Vad beträffar de för anstaltens utbyggnad erforderliga byggnadsarbetena synes i stort sett intet vara att erinra mot vad av skyddshemsinspektören föreslagits. Jag förutsätter dock, att vid förslagets vidare utarbetande iakttages vad byggnadsstyrelsen i denna del anfört. Ej heller de beräknade kostnaderna för byggnadsarbetena och för anskaffandet av erforderliga inventarier föranleda någon erinran från min sida. Jag uppskattar alltså i likhet med skyddshemsinspektören dessa kostnader till (727 000 + 39 000) 766 000 kronor.

Då man knappast synes kunna räkna med att Långanäsanstalten skall kunna tagas i bruk i utvidgat skick redan under nästa budgetår, synes det icke erforderligt att redan nu taga ställning till frågan om de ändringar med avseende å anstaltens personalorganisation, som komma att erfordras på grund av anstaltens utbyggnad. Jag förordar därför, att med detta spørsmål får anstå och att frågan härom upptages i samband med prövningen av anslagsbehovet för de statliga skyddshemmen för budgetåret 1946/47. Genom den befattning med byggnadsarbetenas planerande, som den ledande personalen på skyddshemmet kan beräknas komma att få taga, kan det möjligen visa sig ogörligt för densamma att medhinna det ordinarie arbetet, därest icke personalförstärkning i någon form kan erhållas. Därest riksdagen ej har något att däremot erinra, torde därför rätten för Kungl. Maj:t att överskrida den i avlöningsstaten för statens skyddshem upptagna, förslagsvis anvisade anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal få avse jämväl det fall att av nu nämnd anledning personalförstärkning vid Långa-

näsanstalten kan visa sig oundgängligen nödvändig under någon del av nästa budgetår.

Det av skyddshemsinspektören framlagda förslaget beträffande Råby skol- och yrkeshem innebär, att hemmet skulle förändras till enbart yrkeshem samt att i samband härmed antalet platser vid hemmet skulle ökas från 50 till 60. Genom dessa åtgärder skulle skyddshemsorganisationen tillföras ytterligare 40 platser för yrkeshemselever. Härvid har förutsatts, att 30 av de 60 eleverna skulle undervisas i Lunds stads yrkesskolor i enlighet med därom mellan staden och staten träffat särskilt avtal. Då emellertid förhandlingarna med Lunds stad om de ekonomiska villkoren för ett sådant samarbete ännu icke äro slutförda, synes någon slutlig ställning nu icke kunna tagas till frågan om förändringen av verksamheten vid Råby. Jag vill emellertid redan nu uttala, att det enligt min mening skulle vara av stort värde, om ett samarbete enligt de skisserade riktlinjerna kunde komma till stånd, och att ett positivt resultat av de fortsatta förhandlingarna alltså bör eftersträvas. Skulle emellertid en sådan lösning icke stå att vinna, torde för utvinnande av det erforderliga antalet nya yrkeshemsplatser det alternativet i stället få väljas att yrkesutbildningen anordnas inom Råbyanstalten. Definitivt förslag i denna fråga är avsett att föreläggas nästa års riksdag. På vilketdera av nu angivna sätt yrkesutbildningen än blir anordnad måste emellertid på annat håll inom skyddshemsorganisationen ersättning utvinnas för de 30 skolhemsplatser, som bortfalla genom nedläggandet av skolhemsavdelningen vid Råby. I detta syfte föreslår skyddshemsinspektören, att det för närvarande från Malmö stad arrenderade Östra Spångs skolhem inlöses av staten och utbygges från nuvarande 25 platser till dubbelskolhem med 60 platser. Då skolhemseleverna måste vara bortförda från Råby vid den tidpunkt, då nämnda anstalt skall ombyggas till enbart yrkeshem, måste den föreslagna utbyggnaden av Östra Spångs skolhem då vara realiserad. Frågan om utbyggnaden av Östra Spångs skolhem, som sålunda bör i tiden komma före ombyggnaden av Råbyanstalten, bör därför redan nu upptagas till behandling i syfte att byggnadsarbetena skola komma till utförande under nästa budgetår.

Vad först angår frågan om inlösen av Östra Spångs skolhem har, såsom framgår av vad skyddshemsinspektören anfört, vid förda förhandlingar enighet uppnåtts om en lösensumma för hemmet av tillhopa 48 090 kronor. Mot detta belopp, som beräknats i enlighet med de principer för inlösen av skyddshem, som fastställdes vid den av 1936 års riksdag beslutade skyddshemsreformen, synes från statens synpunkt intet vara att erinra. Jag vill därför tillstyrka, att inlösen av hemmet må ske för den överenskomna köpeskillingen.

Jag vill vidare förorda, att staten mottager det av Örkelljunga kommun såsom gåva erbjudna, intill skyddshemmet gränsande markområdet. Såsom skyddshemsinspektören framhållit torde det förbehåll, som av kommunen fästs vid gåvan, komma att visa sig sakna betydelse ur statsverkets synpunkt.

Vad härefter beträffar frågan om utbyggnaden av skolhemmet till dubbelhem med 60 platser uttalades visserligen i samband med den av 1943 års riksdag beslutade utvidgningen av Hammargårdens skolhem till ett dylikt dubbelhem vissa farhågor, att hemkaraktären skulle gå förlorad vid ett skolhem med så stort platsantal som 60. Såsom av skyddshemsinspektören framhållits synas emellertid riskerna härför vara föga framträdande, därest dubbelhemmen anordnas på sätt som skett vid Hammargården och nu föreslagits vid Östra Spång, nämligen med två från varandra helt skilda elevförläggningar med var sin husmoder och arbetsledare samt rektor såsom föreståndare för den ena förläggningen och en särskild avdelningsföreståndare med ansvar för den andra. Då vidare dubbelskolhemmen ur undervisnings- och personal-

synpunkt framstå såsom överlägsna enkelskolhemmen samt dessutom dubbelhemstypen ur kostnadssynpunkt erbjuder betydande fördelar, synas knappast några betänkligheter böra möta mot en utbyggnad av Östra Spång på sätt skyddshemsinspektören nu föreslagit. Jag anser mig därför böra tillstyrka den föreslagna utbyggnaden av hemmet till dubbelskolhem.

I fråga om de föreslagna byggnadsarbetena vid hemmet har jag intet annat att erinra, än att jag förutsätter, att vid byggnadsplanens vidare utarbetande iakttages vad byggnadsstyrelsen anfört angående trapporna i de båda elevhemmen samt att en undersökning verkställs rörande möjligheterna att vidtaga någon utökning av elevernas sovrum. Köksanläggningen bör göras gemensam för de båda elevförläggningarna men med hänsyn till att avståndet mellan de båda förläggningarna uppgår till ej mindre än omkring 700 meter synes försiktigheten bjuda att utrymme reserveras för eventuellt senare anordnande av en andra köksanläggning. De upprättade kostnadsberäkningarna för byggnadsarbetena och för erforderlig inventarieanskaffning synas mig kunna godtagas. Jag beräknar alltså i likhet med skyddshemsinspektören kostnaderna härför till sammanlagt (1 148 000 + 46 000) 1 194 000 kronor.

Då man synes kunna utgå från att Östra Spång icke kan komma att tagas i bruk i utbyggt skick före den 1 juli 1946, är det icke erforderligt att nu taga ståndpunkt till frågan om det blivande personalbehovet vid hemmet. Ifrågavarande spörsmål torde få behandlas i samband med prövningen av behovet av anslagsmedel för statens skyddshem för budgetåret 1946/47.

Jag förutsätter, att i samband med nybyggnad eller modernisering av personalbostäder vid skyddshemmen verkställas de justeringar av bostadsersättningarna, som betingas av förbättringar i standarden.

Enligt vad jag i det föregående anfört skulle för utbyggnaden av Långanäs yrkes- och ungdomshem erfordras ett belopp av 766 000 kronor, medan kostnaderna för inlösen och utbyggnad av Östra Spåns skolhem beräknats till 48 090 respektive 1 194 000 kronor. De sammanlagda engångsutgifterna för den av mig förordade utbyggnaden av skyddshemsorganisationen uppgå alltså till (766 000 + 48 090 + 1 194 000) 2 008 090 kronor, vilket belopp torde anvisas för nästa budgetår under anslaget till statens skyddshem; byggnadsarbeten m. m.

UPPFÖRANDE AV PERSONALBOSTADSHUS VID VEMYRA SKOL- OCH YRKESHEM. UPPFÖRANDE AV PERSONALBOSTADSHUS VID FORSANE YRKESHEM.

I anledning av förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 281 till 1944 års riksdag angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45 uppförde riksdagen (skrivelse nr 453) å allmän beredskapsstat II för nämnda budgetår bland annat till vissa byggnadsarbeten vid statens skyddshem ett anslag av 343 200 kronor. Av nämnda anslag avsågs ett belopp av 45 000 kronor för bestridande av kostnaderna för uppförande av ett personalbostadshus vid Vemyra skol- och yrkeshem samt ett belopp av 43 000 kronor för uppförande av en liknande byggnad vid Forsane yrkeshem.

Med hänsyn till de för dispositionen av anslag å allmän beredskapsstat II gällande förutsättningarna har intetdera av ifrågavarande byggnadsarbeten kunnat påbörjas och så beräknas ej heller kunna ske under återstoden av innevarande budgetår.

I skrivelse den 28 augusti 1944 har *socialstyrelsen* föreslagit, att ifrågasvarande båda byggnadsföretag överföras till riksstaten för nästa budgetår.

Statskontoret har i avgivet utlåtande ej ansett sig kunna biträda socialstyrelsens framställning.

Departementschefen har anfört följande.

Med hänsyn till vad *socialstyrelsen* anfört om angelägenheten av att de båda personalbostadshusen vid skyddshemmen Vemyra och Forsane snarast möjligt bringas till utförande vill jag tillstyrka, att för byggnadsföretagen äskas medel å riksstaten för nästa budgetår. Jag förordar alltså, att för utförande av ifrågasvarande två bostadshus för nästa budgetår under anslaget till statens skyddshem: byggnadsarbeten m. m. upptages ett belopp av (45 000 + 43 000) 88 000 kronor.

VISSA UNDERHÅLLS- OCH KOMPLETTERINGSARBETEN M. M. VID SUNDBO YRKESHEM.

I skrivelse den 8 september 1944 har *socialstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel till vissa underhålls- och kompletteringsarbeten samt hygieniska anordningar vid Sundbo yrkeshem.

I ett vid *socialstyrelsens* framställning fogat yttrande har *byggnadsstyrelsen* förklarat sig icke ha något att erinra mot förslaget eller de därför beräknade kostnaderna, 50 400 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

I likhet med *socialstyrelsen* anser jag, att de nödvändiga underhålls- och kompletteringsarbetena vid Sundbo yrkeshem icke längre böra uppskjutas. Jag vill därför tillstyrka, att de nu må komma till utförande. Mot de beräknade kostnaderna för arbetena synes intet vara att erinra. Jag förordar alltså, att för nästa budgetår för ändamålet under anslaget till statens skyddshem: byggnadsarbeten m. m. beräknas ett belopp av 50 400 kronor:

Vid bifall till vad departementschefen förordat skulle för nästa budgetår under anslaget till statens skyddshem: byggnadsarbeten m. m. beräknas medel för följande ändamål:

Utbyggnad av skyddshemsorganisationen	kronor 2 008 090
Uppförande av personalbostadshus vid Vemyra skol- och yrkeshem	» 45 000
Uppförande av personalbostadshus vid Forsane yrkeshem	» 43 000
Vissa underhålls- och kompletteringsarbeten m. m. vid Sundbo yrkeshem	» 50 400
<hr/>	
Summa kronor 2 146 490	

Det sammanlagda medelsbehovet för nu föreslagna byggnadsarbeten m. m. vid de statliga skyddshemmen skulle alltså utgöra 2 146 490 kronor eller i avrundat belopp 2 150 000 kronor.

Förslaget till utbyggnad av skyddshemsorganisationen är närmast föranlett av de nya lagarna om villkorlig dom och om eftergift av åtal mot vissa under-

Utskottet.

åriga, vilka lagar förutsätta att i fråga om unga lagöverträdare åtgärder genom barnavårdsnämnds försorg i stor utsträckning skola träda i stället för ådömande av straff eller anställande av åtal. Det nu framlagda förslaget i ämnet tillstyrker utskottet. I fråga om detaljerna har den ifrågasatta anordningen med endast en köksanläggning vid Östra Spångs skolhem föranlett viss tvekan. Utskottet har emellertid ej velat göra invändning mot Kungl. Maj:ts förslag, enligt vilket tills vidare utrymme reserveras för ett senare anordnande av ytterligare en sådan anläggning.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Statens skyddshem: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1945/46 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 150 000 kronor.

4:o) **Bidrag till driften av icke statliga skyddshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av icke statliga skyddshem* för budgetåret 1945/46 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Stockholm den 5 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Grünebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Karlsson, Ekströmer, Wiklund och Näsström*; samt

från andra kammaren: herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson, Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Hall, Viklund, Holmström* och fru *Alvén*.
